

kanega na rdečem papirju. Joza je zavrnil z vso odločnostjo tudi ta poziv, da je sicer bil vpisan svoj čas v šolo, v katero pa ni mogel v toplejšem času radi paše, v zimi radi snega ne in ga ne zadene nobena krivda, če ne zna ne čitati in ne pisati. Ako mu ne verjamejo, naj vprašajo glede njegove nepismenosti fajmoštra in vse Remšničane, ki bodo potrdili, da je bil Joza šolar le na papirju!

Sodnik se je smejal, nekaj narekoval in Čretnik se je še podkrižal na pismo, nakar so mu dopovedali, da je sloboden in se lahko vrne nazaj, odkoder so ga prignali vsled lažnivo hudobne ovadbe.

Čretnik se je zmotal iz sodne sobe brez robantanja in sicer običajnih kletvic, saj se niti prav zavedel ni, kako vročo kašo mu je hotel zavreti peklenko zlobni ovaduh.

Odkrevsal je povsem mirno k Sv. Urbanu, si doma skuhal mleka in krompirja, oskrbel meketajoči kozi in hotel preiti na dnevni red, ko ga je nekaj zasrbelo v laseh, da se je popraskal, ostavil izbo, se potegnil po lestvi na dile in privzdignil ono desko, ki je prikrivala njegovo dolgoletno hranilnico. Bil je Joza junak in močnih živcev, da ga ni oplazila kap, ko se je z očmi in s tipanjem na vse strani uveril, da je blagajna — prazna!

Spustil je desko, da je glasno loputnila, nekaj ga je prešinilo liki blisk po glavi in vzdihnil je na glas:

»Sedaj, ferdamanek, pa vem, kaj je komunist!«

Zlezel je izpod podstrešja, sedel v izbi na čevljarski stol in se globoko zamislil ...

Jasno kot beli dan je postalo tudi tnalastemu Čretniku, da ga je napet najstil — ferdamanek — Lešnikov Jörgel. Najprej ga je ujezil z razlago o komunizmu toliko, da mu je izbrbotal, da ima denar na dilah. S tihotapskim nahrbtnikom mu je nagnal žandarje na vrat in v njegovi odsotnosti ga je okradel. Razgrnil se je pred njim celotni komunistični program, katerega je proklel s trikratnim: ferdamanek! Naznanil je zadevo o praktičnem komunizmu orožnikom, ki so obvestili še avstrijske. Ti so javili, da je spremeni Lešnikov Jörgel svoje dosedanje bivališče in se izselil najbrž v Rusijo, kjer sta na dnevnem redu ovaduštvo in zaplemba premoženja.

Čretnikov Joza od Sv. Urbana na Radlu je še danes poštena in miroljubna duša. Ferdama pa komunizem, kadarkoli ga kedo vpraša:

»Joza, že veš, kaj je komunist?«

*

Januš Golec:

Predsednik — paša.

Cerkvena parada.

Danes posedajo vsi večji okoliši motorne brizgalne, so si jo pač oskrbeli tudi gasilci na Tlakah. Da bi bila blagoslovitev slovesnejša in tudi odplačilo motorke lažje, so si izbrali Tlačani za častnega gasilskega predsednika imovitega ter uglednega trgovca in krč-

marja Bačnika. Pri podeljevanju častnih nazivov je treba računati tudi s tem, da hoče biti poleg moža deležna počastitve tudi soproga. Bačnik je postal častni predsednik v novi uniformi z blestečo čelado; njegova Fani je bila naprošena za kumico novi brizgalni.

Na Tlakah je bilo vse pripravljeno za slovesno blagoslovitev in za popoldansko gasilsko veselico, ki se je imela vršiti pri Bačniku. Tlačani so bili ob tej priliki celo tolikanj pozorni, da niso pozabili na Bačnikovega sorodnika, ki je bil tedaj v mestu duhovnik-katehet in ta bi naj imel v domači župni cerkvi nagovor in bi naj izvršil obred blagoslovitve.

Ob določeni uri so prikorakali gasilci z godbo pred Bačnikov dom, pozdravili novouniformiranega predsednika in kumico ter spremljali oba v špalirju v cerkev. Gasilska četa se je vstopila v svetišču na vsako stran klopi, botra je švignila v svojo klop, za g. predsednika je bil pripravljen ob strani glavnega oltarja rdeče pregrnjen sedež, v katerem sta sicer sedela oba cerkvena ključarja. Bačnika je vsestranska pozornost gasilskih sobratov tako presenetila, da je stopil pokrit z blestečo čelado pred oltar in se zmotal v najbolj častno klop. Ko si je uravnal v vsej udobnosti svoje ude, se je razgledal po cerkvi in se prepričal, da je in bo danes on središče vse pozornosti. Ministrant je pozvonil k pridigi, predsednika je prešinila po celem telesu julijska vročina in spomnil se je, da mu je pri vsem dostojanstvu uniforme najbolj napoti svetla čelada. Zagrabil jo je z obema rokama, jo snel prav previdno in položil pred se, saj so bili tudi tovariši razoglavi. Ko se je razkрит ozrl po cerkvi, je čital z vseh obrazov natrpano polnih sofaranov veselo občudovanje, ki je bilo gotovo namenjeno njegovi osebnosti, saj so otročaji celo s prsti kazali nanj. Pridigar-sorodnik se mu je smehljaje priklonil, ko je šel mimo njega na leco. Po vseh teh radostnih ugotovitvah je zbral g. predsednik vso dostojanstvenost, sedel ravno kot sveča, le obraz mu je žarel blaženosti ...

Pridiga je bila, kakor že zahtevajo bolj vojaško prikrojene slovesnosti, jedrnat kratka. Pri sveti daritvi je moral ugotoviti g. predsednik, da zdrži svečenik in žlahtnik z vso silo smeh, kadarkoli želi zbranim vernikom: Dominus vobiscum! Baš ta vidna raztresenost je motila tudi Bačnika v pobožnosti, a tolažila ga je zavest, da gospodje v uniformah v cerkvi razkazujejo in predstavljajo dostojanstvo, ne da bi se preveč poglabljali v gorečo molitev.

Po končani sv. maši si je poveznil g. predsednik že pred oltarjem čelado na glavo in se porival med na glas krohotajočo deco v špalir gasilcev, kjer je iskal zastoj z očmi kumico, svojo Fani. Vse ni le bilo navdušeno zanj, da, sofarani so kar poskakovali od veselja, ko se je pomikal med tovariši ven iz cerkve na trg, kjer so že čakale množice krog motorke na blagoslovitev. Vsi so se hohotali pri pogledu na gasilsko četo, katero je vodil predsed-

nik Bačnik in stopil pri motorki tik kumice — preljuje ženke, ki mu je zabrusila v obraz z vso pritajeno srditostjo: »Teslo — turško, sedaj boš imel zlodeja!«

G. predsednik nikakor ni razumel ženine razboritosti, pa tudi časa ni imel, da bi jo bil razpukšal, ker je blagoslovitev že pričela, pri kateri je imela kumica posebne posle in so bili pogledi vseh zasajeni v njo. Ko je duhovnik končal obred, je udarila godba korračnico in gasilska četa je stopila prav krepko s predsednikom, še vedno srdito botro in sveže blagoslovljeno motoroko na vrt k slovesni pojedini.

Po paradi.

Oh, ti ljubi Jezus! Komaj je prestopil slavnostno razpoloženi predsednik prag svoje sobe, mu je potegnila Fani z vso silo svetlo čelado z glave, ga sunila pred ogledalo in ga nahrnila:

»Poglej se, fašink ti, turški!«

Za pet ran Križanega! Vsa obilna rdečica se je zgubila na mah s predsednikovega zalitega obraza, ko se je zagledal v ogledalu, ki je kazalo njegovo — Bačnikovo lice s turškim fesom na glavi. Res je, da je bil običajno doma pokrit radi namišljene mrzrote v glavi s fesom, kako se mu je moglo utihotapiti turško pokrivalo pod predsedniško čelado, mu je bila uganka. Na mah mu je postalo jasno, zakaj se mu je vse čudilo, ko je odložil v cerkvi čelado, zakaj so kazali otročaji s prsti nanj, se mu muzali odrasli in je njegovemu žlahtniku uhajal smeh celo pri: Dominus vobiscum!

Več nego pribita istina je bila, da se je osmešil pred celo srenjo. S kuhanjem bi zadevo posmeha le še povečal, treba je bilo preko osramočenja s fesom na dnevni red. Bačnik ni bil samo trgovec, povrh še krčmar in kot tak je moral mirno vtakniti v žep, kar so tolikokrat zagrešili drugi, ne da bi se sedaj razburjal radi tega, kar je sam zakrivil radi razvade vedno pokrite glave. Uniformo je lepo slekel, smuknil v civil in stopil med gasilce s fesom na glavi. Vse je sicer ploskalo od smeha, oče Bačnik se je sam smejal iz polnega grla in s tem nastopom je odbil pušice sicer zasluženega posmeha. Gasilci so mu navdušeno nazdravljali: »Živel naš — paša — predsednik!« in sedali za mize, kamor jim je odkazoval krčmar.

Val glasnega krohota je še prevzel veseličarje, ko sta se pojavila na vrtu oba duhovna gospoda — domači g. župnik in katehet-žlahtnik iz mesta. Častitela sta g. predsedniku k samolastnemu povišanju v turškega pašo in bila mnenja, da pri taki priliki sta veselje in zabava prav na mestu.

Ko se je smešnica s fesom podelila, st. teknila prav izborna jed in pijača. Celo kumica je pogledovala svojega pašo prijaznejše in je obljubljala zbranim, da je dolžna po glavni napitnici nekaj pojasniti: Koga so si izbrali vrli tlačanski gasilci za svojega častnega predsednika? Dane besede Fani pozneje ni izpolnila. Pooblastila je g. kateheta in sorodnika, naj on poda radovednejšim od rje mu zaupano predzgo-